

Reflecteren

Reflecteren is een vaardigheid die je nodig hebt om als docent te groeien. Het afgelopen jaar heb ik een enorme groei doorgemaakt. Het begon met uithuilen op de schouder van mijn vriend. “Ik weet niet of ik dat nog wel volhoud”. En met dit doelde ik op het lesgeven aan klas 2. Frits, Pascal, Mehmet, Priscilla, Anouk, Nazmir, Harry, Maik, Stan en Jozua maakten me onzeker. Kon ik wel aan een structuurklas lesgeven? De sfeer was niet prettig. De leerlingen discrimineerden en er werd gepest. In november 2012 heb ik mijn probleem op tafel gelegd bij de schoolleiding. Dit ervaar ik nog steeds als de slimste zet. Mijn hulpvraag werd serieus genomen. Hoe overleef ik klas 2, zonder er zelf aan onder door te gaan? Ik kreeg hulp van buitenaf, mede omdat ook alle andere lesgevend docenten om handvatten verlegen zaten. De hulp vond ik in orthopedagoog en groepsbegeleider Bart van Campen.

Veranderingen gaan gepaard met spanning. Zo begon hij ons eerste gesprek. Hij kwam in mijn les praten met de leerlingen: een goed traject dat hij duidelijk omschrijft in zijn boek.

Maar toen kwam mijn rol naar voren. Ben ik duidelijk? Ben ik consequent? Ik twijfelde. En eigenlijk had ik daarmee de strijd tegen klas 2 al verloren...Hoe is het contact met ouders? Ik moest toegeven dat ik sommige ouders alleen telefonisch gesproken had. Het voelde als een kruisverhoor. Maar mijn ogen waren geopend. Met opgeheven hoofd ging ik aan de slag, als juf met tips van Bart van Campen.

We gingen werken met waarschuwingen. De eerste waarschuwing, met daarbij de vraag of de leerlingen wil kiezen voor ander gedrag. Zo krijgt de leerling de mogelijkheid om te kiezen voor ander gedrag. Bij een tweede waarschuwing vertrekt de leerling met werk naar de uitstuurklas. De gemiste tijd wordt na schooltijd ingehaald. De leerling belt zelf naar huis om dit te melden. Op papier een vrij simpele aanpak. In de praktijk leidde het bij soms tot veel gezucht en gekreun.

Continue hoorde ik in mijn achterhoofd: aanpak – doorpak. Bart van Campen zat als een coach op mijn schouder, en fluisterde me zo af en toe zijn aanpak in.

Het was een gevecht van ongeveer vier weken. Met daarin veel contact met ouders en lange inhaalmiddagen. Maar, het was het dubbel en dwars waard. Ik was nu duidelijk en de leerlingen weten het: bij mevrouw Jeurnink moet je je gedragen anders ben je vrije tijd kwijt.

De belangrijkste factor in dit succes is het contact met ouders geweest. De leerling volgen: en dan met name op gedragsniveau. Samen met de ouders de voortgang bespreken en evalueren. Een kind volgen levert je dus veel op. Ouders komen geregeld op school, om te praten over het gedrag van hun zoon/dochter. De leerling krijgt in de gaten dat zijn ouders samenwerken met school. Alles uiteraard in het belang van de leerling. Ouders gaan het in hun agenda merken als zij vaak op school moeten komen. Dit zorgt er vaak voor dat ouders ook thuis met hun zoon/dochter in gesprek gaan over het gedrag.

Terugkomend op mijn eigen gedrag heb ik veel geleerd van de manier van gespreksvoering. Je vraagt ouders specifiek om samen te werken met de school, in het belang van hun zoon/dochter. Door de keuze voor bepaald woordgebruik, betrek je ouders. Bijvoorbeeld door het gebruik van het werkwoord kiezen, en te spreken over het belang van hun zoon/dochter.

Daarnaast heb ik ingezien dat persoonlijk contact, meer oplevert dan telefonisch contact. Je bouwt een band op met ouders, die je helpt om het gedrag van de leerlingen te verbeteren. Als mentor van een klas bouw je een band op met je leerlingen. En met de ouders van deze leerlingen. Als mentor ben je de haven op zee.

Als mentor ben je afhankelijk van het lesgevend team dat jouw mentorklas onderwijs verzorgt. Als team dien je één lijn te trekken in de regelgeving naar de leerlingen

toe. De regels die ik hanteerde in mijn lessen, werden gedurende het traject met Bart van Campen, ook door de andere docenten toegepast. Als team zagen we bij sommige docenten direct verschil. De leerlingen konden kiezen voor ander gedrag. Bij andere docenten blijft klas 2 tot de dag van vandaag moeite houden met het handhaven van de regels. Zonder een team dat samenwerkt, en één lijn trekt in regelgeving, heeft de aanpak van Bart van Campen geen zin. Ofwel: samen sta je sterk.

Omdat je als mentor de spil blijft en als groepsdocent de leerlingen het meest ziet, blijf je als mentor het aanspreekpunt. Ik heb dit als een lastige klus ervaren. Collega's komen met hun problemen bij mij. Vaak leggen ze ongewild een deel van de verantwoordelijkheid bij mij neer, als het gaat om problemen oplossen rondom gedrag. De verantwoordelijkheid moet bij de docent blijven liggen. Ook in de benadering naar docenten koos ik ervoor om het werkwoord 'kiezen' te gebruiken. Zij hebben ervoor gekozen de leerling uit de klas te sturen, dus zullen ze daar ook zelf de consequenties van moeten uitvoeren.

Wat doe je als docent ervoor te kiezen een andere aanpak te hanteren? In eerste instantie dien je de collega dan zelf aan te spreken. Hiervoor dient er wel een sfeer binnen het team zijn, waarin dit kan. Als dit niets oplevert, dan dient het management de collega's hierop aan te spreken.

Het mooiste zou zijn, als de docent zijn lessen reflecteert. Gedurende dit traject ben ik erachter gekomen, dat het nuttig is om een logboek bij te houden. Dingen opschrijven, en overdenken als je thuis op de bank zit, is een belangrijk onderdeel geweest van dit traject. Ik stelde me voortdurend de vraag: voor welke aanpak heb ik gekozen? En wat heeft mij dat opgeleverd? Waar kies ik de volgende keer voor? Heb ik hulp nodig? Wie kan mij hierbij helpen?

Het traject heeft me veel energie gekost. Maar de energie was het dubbel en dwars waard. Ik

heb zoveel geleerd: bewuster reflecteren, de schoolorganisatie beter leren kennen, gespreksvoering verbeteren, samen leren werken, je eigen ideeën loslaten en varen op de ideeën van een specialist, durven een hulpvraag neer te leggen bij anderen, het plezier terugvinden in mijn werk. Op een gegeven moment zag ik het traject als "iets" dat mijn doorzettingsvermogen wilde testen. En dankzij dit doorzettingsvermogen, de hulp van Bart van Campen, de mogelijkheden die ik van school heb gekregen, kom ik nu steeds vaker thuis met de boodschap dat de leerlingen lekker gewerkt hebben, en we zelfs tijd over hadden om leuke dingen te doen!

Sabine Jeurnink,
docent en mentor VMBO,